

Crítica

ADROHER, Antònia; ROSA, Carmel. *La llavor dels somnis*. Girona: CCG, 2004. 303 p.

ALBERCH, Ramon. *El miracle de les mosques i altres llegendes*. Girona: CCG, 2004. 128 p.

ALCALDE I GURT, Gabriel; RUEDA, Josep Manuel. *L'ús del Museu d'Art de Girona. Anàlisi de la utilització del centre en el període 2002-2003*. Girona: Institut del Patrimoni Cultural de la Universitat de Girona, 2004. 87 p.

ANTONA, Cristina [text]; MERINO, Núria [il·lustracions]. *L'Anna fa cinc anys*. Girona: Associació e-kre@, 2004. 26 p.

BOSCH, Lolita. *Això que veus és un rostre*. Girona: CCG, 2005. 68 p.

BUSQUET I DURAN, Xavier; VALVERDE I VILA BELLA, Esther [coords.]. *Aprendre a morir. Vivències a la vora de la mort*. Girona: Institut Borja de Bioètica i Documenta Universitària, 2004. 219 p.

CABEZA I MADURELL, Jaume. *Setcases*. Girona: Diputació, 2004. 93 p.

CALZADA, Arcadi [et al.]. *Art sagrat de les tradicions índiques: hinduisme, budisme i jainisme*. Girona: Caixa de Girona, 2005. 211 p.

CARBÓ-DORCA, Ramon. *Història d'Ultraciència*. Girona: CCG, 2004. 208 p.

CASACUBERTA, Margarida [et al.]. *Art i ciutat*. Girona: Universitat de Girona / Ajuntament, 2004. 60 p.

CASADESÚS, Josep. *La corda*. Perpinyà: Trabucaire, 2004. 128 p.

CASERO, Just M. *Quiosc*. Girona: CCG, 2004. 336 p.

COMAS D'ARGEMIR I CENDRA, Dolors; ROCA I GIRONA, Jordi; PUJADAS, Joan J. [coordinador]. *Etnografia*. Barcelona: Editorial UOC, 2004. 365 p.

CORONA TREVIÑO, Leonel; PAUNERO I AMIGO, Xavier [ed.]. *Ciència, tecnologia e innovació. Algunas experiencias en América Latina y el Caribe*. Girona: Universitat de Girona, 2005. 177 p.

El plaer de fer cinema

MALLOL, Tomàs.

Si la memòria no em falla.
CCG Edicions. Girona, 2005.

No. La memòria no li falla gens, a Tomàs Mallol. Aquest recull de vivències està tan ple de detalls, anècdotes i records, que és prova fefaent de la seva capacitat memorística. Mallol ens explica els seus primers anys, a Torroella de Fluvià, les estades a Roses i les anades a Sant Pere Pescador, el pas per l'escola, els seus primers contactes amb el cinema, els anys de guerra, d'estudis, les primeres feines —entre les quals la de taxista— i ja, tancant la primera part, la seva definitiva connexió amb el cinema amateur. El llibre pren a partir d'aquest punt una altra estructura, de capítols breus —d'una o dues pàgines com a molt— en què Mallol descriu les seves 31 pel·lícules, l'argument que contenen i algunes tècniques utilitzades en la filmació.

La tercera part reprèn l'estil de la primera, amb vivències més recents, inclòs tot el procés de gestació del que ara és el Museu del Cinema a Girona, que en si mateix ja és un capítol prou interessant i que Mallol fa encara més vívid gràcies al seu estil narratiu planer, sense pretensions, farcit d'expressions col·loquials i riques en matisos irònics.

De lectura fàcil, amena i entretinguda, el llibre de Tomàs Mallol ens dona oca-

sió per reflexionar sobre un fenomen tan habitual com és el cinema en les nostres vides, però que pocs s'han atrevit a adoptar com a afició en el sentit actiu. Mallol ens ajuda a sortir de la nostra passivitat com a espectadors per tastar, encara que sigui a través de vivències personals seves, la màgia de fer cinema.

El llibre està prologat pel crític de cinema Joaquim Romaguera i Ramió, que amb el seu característic estil directe i incisiu fa un retrat intens i reivindicatiu de la figura de Tomàs Mallol.

Dani Vivern

Tres mestres exemplars

MARQUÉS, Salomó.
Los hermanos Bargés Barba. Maestros renovadores en Cataluña y en México.
El Colegio de Jalisco.
Zapopan, 2004. 165 pàgines.

El professor Salomó Marquès prossegueix amb aquest nou llibre la seva

tasca incansable de recuperació de la memòria històrica, iniciada fa una vintena d'anys, de donar veu i restituir la dignitat als silenciats per l'oblit interessat i la distància, perquè aquesta recuperació ha estat fins ara parcial, selectiva, a vegades fins i tot classista.

Els germans Bargés Barba eren tres mestres gironins (visqueren al carrer de l'Escola Pia i van estudiar magisteri a l'Escola Normal de Girona), catalanistes, però gens significats políticament, humanistes i tolerants, persones d'ordre —com la major part dels mestres republicans—, professionals íntegres i renovadors que estaven al dia dels avenços de la ciència, de la cultura i de la pedagogia.

Lluïsa (1897-1985) fou mestra de Sant Jaume de Llierca i de Sant Antoni de Vilamajor abans de l'exili; Antoni (1901-1997) fou mestre de Lloret de Mar, d'Esponellà i de Cassà de la Selva, entre altres; i Josep (1907-1997) ho fou de l'Hospitalet de Llobregat, Mieres, Calafell i Barcelona.

Van passar la frontera el 6 de febrer, i fins a final de maig sojornaren al camp de concentració d'Argelers («Aucun cadeau nous avons reçu de la France», va escriure al respecte Josep Bargés). Després es van embarcar al Sinaia rumb a Mèxic. Allí, des de la seva fundació el 1940, treballaren al Colegio Cervantes de

Córdoba, institució que van dirigir fins arribar a ser-ne propietaris (el col·legi el traspasaren l'any 1988, però segueix funcionant encara avui sota una altra direcció). Els col·legis Cervantes eren una iniciativa del govern de la República a Mèxic per donar feina als mestres exiliats i per crear escoles fora de Mèxic DF. El seu alumnat era majoritàriament mexicà, i això va fer que mestres com els Bargés fessin una vertadera immersió en la cultura mexicana. El de Córdoba va assolir un gran prestigi.

Els germans Bargés Barba es jubilaren i moriren a Mèxic. Un d'ells, l'Antoni, no va tornar mai més a Catalunya; la Lluïsa i en Josep, sí, en estades curtes, perquè aquí ja no els quedaven més que records, nostàlgies i algun amic. Això no obstant, mantingueren sempre viu el contacte i l'interès per la cultura catalana i per la situació del seu país, com ho mostra la correspondència que ha pogut conèixer Salomó Marquès. A poc a poc, doncs, podem anar omplint de contingut i d'humanitat aquesta història que encara tenim embastada. Amb tota probabilitat, algunes institucions públiques podrien contribuir-hi d'una manera més decidida.

Xavier Besalú

La muntanya, a escala humana

RODRÍGUEZ, Zisko; PINSACH, Joan.

Denali, la realitat d'un somni.

Diputació de Girona.
Col·lecció Josep Pla, 14.
Girona, 2005. 125 pàgines.

Denali és el nom que els indis d'Alaska donen a la muntanya que als nostres atles apareix com a McKinley, i que amb els seus 6.194 metres és el pic més elevat d'Amèrica del Nord. En aquest llibre, breu, però intens i emotiu, s'explica l'aventura que hi visqueren l'any 2002 Zisko Rodríguez i els seus companys d'escala del Club Alpí Palamós.

Com en una òpera wagneriana, el text ens prepara amb una «obertura» sobre el que significa per als autors l'experiència de l'escalada. Tot seguit, la descripció del gegant Denali, el *leitmotiv* amb què la narració avança en paral·lel a l'ascensió dels protagonistes, va endinsant el lector de manera vívida en un món gairebé irreal, només comprensible a través dels ulls i les paraules dels que l'han viscut de prop. A mig llibre, tot just passat el clímax narratiu en haver fet el cim, un sobtat anticlímax —l'accident que alguns membres de l'expedició van patir durant el descens— ens aparta bruscament del somni de l'escalador i ens submergeix en l'ordalia viscuda per en Zisko, els seus esforços físics i mentals per adaptar-se al nou estat en què les dures

lleis de la muntanya —i de la vida— l'han deixat. I és aquí on les reflexions dels protagonistes desvetllen, en una reacció atàvica, la reflexió del lector sobre la pròpia fragilitat, sobre la tremenda desprotecció en què l'home es troba davant la natura cega, davant dels capricis del destí. Amb un llenguatge estranyament senzill i alhora commovedor, digne d'escriptors molt consolidats, els autors saben mantenir despert en tot moment l'interès per la narració, mentre es permeten, en una mostra de petita sublimitat, arribar a l'ànima del lector sensible per fer-ne sortir les inquietuds més ocultes, i també l'alegria de compartir unes sensacions i uns sentiments en clau solidària. Un llibre de muntanya, sí, però a escala humana.

Dani Vivern

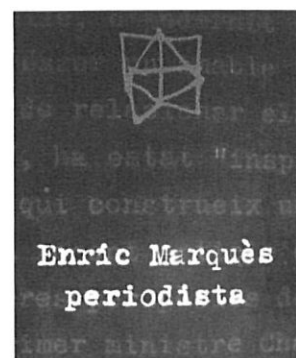
La mirada incòmoda d'Enric Marquès

LANAO, Pau; VINYOLÉS, Carme;
TORNÉS, Miquel;
MORANTE, Florentí (disseny).

Enric Marquès, periodista.

Ajuntament de Girona,
Diputació de Girona, Grup El Punt.
Girona, 2005. 303 pàgines.

El nom d'Enric Marquès sol anar acompanyat de qualificatius com «compromès», «pessimista» o «incòmode», cosa que, segons com es miri, no és gaire bon senyal. Ara, quan

fa més de 10 anys que aquesta mirada «incòmoda» va deixar d'observar, críticament, el que passava a Girona, s'ha publicat *Enric Marquès, periodista*, llibre que recull la seva trajectòria als mitjans de comunicació. El primer que s'ha de dir, a propòsit del títol escollit, és que no es tracta pas d'un llibre sobre un periodista, ja que Enric Marquès (1931-1994) va ser, sobretot, un artista, un agitador i un intel·lectual antifranchista, que també va practicar el periodisme. Quan un va passant les pàgines del volum ja se n'adona, d'això, i està clar que les seves cròniques periodístiques i els seus articles d'opinió no van pas constituir el centre de la seva trajectòria professional, sinó que, en tot cas, la van complementar.

El llibre té una part biogràfica i una altra que recull la seva producció periodística. La primera part repassa la trajectòria de Marquès, tot destacant-ne els moments més significatius i apuntant la seva contribució al món artístic, polític i periodístic. Recordem-ho: